

HÄLSA i Jämtlands län

Informationsbrev i folkhälsofrågor

Folkhälsan

Nummer 2, juni 2017

Innehåll

- Nya utvecklingsuppdrag ...
- Uppdatering av levnadsvanemallen i COSMIC
- Mycket händer på tobaksfronten
- 9 av 10 elever i grundskolan uppger ...

Bifogat:

- Sammanställning utvecklingsuppdrag i primärvården

På gång

Det ”händer” mycket på tobaksfronten

7/10 Inspirationsdag för tobaksavvänjare

Föreläsning via videolänk med Margareta Pantzar, leg. psykolog, leg. psykoterapeut och bl.a. nationellt välkänd utbildare inom tobaksavvänjning. Inbjudan kommer ut inom kort.

18/10 Endagsutbildning ”Samtal om tobak”

För dig som möter patienter med tobaksberoende. Föreläsning via videolänk med Margareta Pantzar, leg. psykolog, leg. psykoterapeut och bl.a. nationellt välkänd utbildare inom tobaksavvänjning. Inbjudan kommer ut inom kort.

25-26/10 samt 17/1 Diplomeringsutbildning tobaksavvänjare

Under hösten och vintern 2017/18 erbjuds en ny möjlighet till utbildning för dig som vill bli diplomerad tobaksavvänjare. Inbjudan kommer ut inom kort.

Se mer tobaksinformation på sid 3

Nya utvecklingsuppdrag på gång inom primärvården

Nu har den sjätte omgångens utvecklingsuppdrag inom primärvården blivit utsedda med start från och med höst 2017 till och med maj 2018. I denna omgång beviljades fyra uppdrag utvecklingsmedel.

Det är:

”Förebygga ohälsa bland samer i primärvården” Föllinge HC
Syftet med arbetet är att genom förebyggande arbete skapa en god kontakt med samer i Föllinge/Krokom samt stärka hälsan hos den samiska befolkningen. Utveckla en lokal struktur/ arbetsätt som fungerar långsiktigt i den ordinarie verksamheten och på sikt i hela primärvården.

”Smärtgruppbehandling med KRT” Krokom HC

Använda ett tydligt utarbetat pedagogiskt material som kan förbättra behandlarnas kommunikation runt smärtproblem för att på så sätt öka patienters förståelse och därmed snabbare uppnå önskat resultat för gruppen patienter som utvecklat långvarig smärta. Kan generaliseras i verksamheten på alla Hc, till viss del materialbaserat.

”Diabetesskola” Lugnvik HC

Med ett strukturerat program framtaget av SKL förväntar vi oss att kunna starta en diabetesskola för patienter med Typ-2 diabetes i syfte att genom att ge patienterna ökad kunskap, få dem mer delaktiga i sin sjukdom samt undersöka om detta är ett program som skulle kunna permanentas och kanske även användas på fler enheter i region Jämtland Härjedalen. Även grupputbildning kan vara av fördel för många.

”Strukturerat arbete som ökar det preventiva arbetssättet i primärvården” Lit HC

Enligt Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder är råd och stöd grundläggande i behandlingen. Primärvården är många gånger första instans där individerna kan fångas upp. Syftet med projektet är att utveckla en struktur och ett arbetssätt för det preventiva arbetet på HC, gällande levnadsvanor.

Två hälsocentraler som har fått ok på ansökan men med villkor om förtydligande

”DSK-mottagning Astma/KOL” Krokoms/Föllinge HC

Eftersom det inte finns någon standardiserad Astma/KOL mottagning inom primärvården i Jämtlands län vill vi utarbeta rutiner och riktlinjer för denna patientgrupp. I samarbete med lungmottagningen, MLA Krokoms närvårdsområde, barnkliniken samt astma/KOL dsk vid Krokoms samt Föllinges HC. Efter socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård vid astma/KOL.

”Virtuella patientgrupper” NVO Härjedalen

På grund av de långa avstånden finns det ett stort behov av att kunna erbjuda olika typer av gruppaktiviteter för våra patienter. Problemet blir så få deltagare i varje grupp på grund av just avstånden. Vill utveckla konceptet virtuella patientgrupper med en ökad folkhälsa som resultat. Hitta en arbetsform som, i samarbete mellan berörda hälsocentraler blir enkel att genomföra.

För mer information om utvecklingsuppdragen se: www.regionjh.se/folkhalsa under **Arbetar med** samt **Utvecklingsuppdrag**

Efter önskemål från primärvården skickas en sammanställning med detta Infobrev på de utvecklingsuppdrag som hittills har bedrivits sedan 2012. För mer information, kontaktuppgift samt sammanställning av resultat, se hemsidadress ovan.

Uppdatering av levnadsvanemallen i COSMIC är klar

Efter ett intensivt arbete är nu ”**Mall för rådgivande samtal**” i COSMIC möjlig att användas för tobak, fysisk aktivitet, matvanor och alkoholprevention/behandling. Mallen är uppbyggd efter Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Det vill säga att **identifiering, registrering av åtgärdsval** samt **uppföljning** kan/bör göras via denna. I första hand för vuxna patienter och i vissa fall särskilda grupper som gravida, ammande och personer som ska genomgå operation. Identifieringsfrågorna är INTE anpassade för svårt sjuka.

Här nedan följer ett antal frågor som har kommit in med respektive svar.

Varför en levnadsvanemall?

För att bland annat öka patientsäkerheten, så de mest effektiva behandlingarna samt preventiva arbetet kan ges. Tanken med mallen är att den ska vara så lätt att använda som möjligt. Underlättar dokumentering/ registrering av identifiering, åtgärd samt uppföljning/resultat. Även kunna användas som ett arbetsredskap för personalen.

Vad används statistiken till?

I hälsocentralernas uppdragsbeskrivning finns levnadsvanearbetet med samt målvärden (hur många åtgärder och hur många uppnådda mål). Resultatet läggs bland annat in i Hälsovalets- samt Regiondirektörens årsredovisning. Redovisning till politi-

ken. Därtill skickas resultatet in till bland annat Socialstyrelsen, Regionalt Cancercentrum, nätverket HFS (hälsofrämjande hälso- och sjukvård) och internationella ENSH. Resultatet används till nationell kartläggning och ligger delvis till grund för nationella satsningar/riktlinjer. Internt kan resultatet användas till planering av utbildningsinsatser, ekonomiska insatser och stöd inom specifika insatsområden.

Varför finns levnadsvanemallen på två ställen i COSMIC?

Mall för rådgivande samtal om levnadsvanor ligger både under Journal samt på förstasidan. Anledningen till att den ligger på förstasidan är att personal snabbt kan bilda sig en uppfattning om patientens levnadsvanor samt om åtgärd behövs. I så fall öppnas mallen i patientens journal och registreras där.

Är Mall för rådgivande samtal om levnadsvanor färdigutvecklad?

Mallen som ligger ute nu är så pass klar att verksamheterna ska kunna använda den. Men förbättringar kommer säkerligen behövas att göras. Några testkörningar kommer att göras till hösten med några av verksamheterna.

På **Insidan** (under COSMIC, Utbildningsmaterial) och på www.regionjh.se/folkhalsa (under COSMIC) finns en ny arbetsbeskrivning med bilder. Den innehåller:

- Varför Region Jämtland Härjedalen ska/bör dokumentera
- Vad statistiken ska/kan användas till
- Tillvägagångssätt i hur mallen för rådgivande samtal om levnadsvanor fungerar och vad som ska dokumenteras (på de fyra olika levnadsvanenivåerna)
- Lathund med sammanfattningar
- På vilket sätt statistik kan tas ut från COSMIC och Prodivern (under uppbyggnad).

Denna ”lathund” provas nu i verksamheten och vi tar tacksamt emot era synpunkter!

Maila till anna.swanson@regionjh.se

Mycket ”händer” på tobaksfronten

Under Tobacco endgame flagg för ett rökfritt Sverige

2025 har det hänt och händer det olika insatser. Här nedan följer några av händelserna. Fler finns även på förstasidan under ”På gång”.

Tobaksfria dagen 31 maj

... hade i år temat hållbar utveckling.

Utbildning och inspirationsdag för tobaksavvänjare har skett under våren.

29/8 Diplomeringsutbildning tobaksavvänjning

För dig som tidigare har gått utbildning i tobaksavvänjning och ska bli diplomerad avvänjare.

Från februari har 11 stycken gått två av de tre steg till att bli diplomerade tobaksavvänjare. Personal från primärvården. Själva diplomeringsdagen sker i höst. **En ny omgång kommer också att starta till hösten.**

27/9 Inspirationsdag STOPP-kampanjen

Region Jämtland Härjedalen kommer i höst att, tillsammans med de andra tre nordligaste länen, återigen lansera kampanjen **”STOPP! Det är du värd”**. Kampanjen syftar till att belysa vinsten av att sluta med tobak samt inspirera till ett tobaksstopp. Årets kampanj inleds med en inspirationsdag i Hörsalen för personal inom organisationen. Håll utkik efter mer information...

För mer info...

Kontakta Ewa Jonsson, samordnare tobaksprevention, ewa.jonsson@regionjh.se

2016 års resultat av "Skolelevers hälsa och levnadsvanor" visar: **9 av 10 elever i grundskolan uppger att de mår bra men...**

... samtidigt uppger var femte flicka i gymnasiet år 1 att de ofta eller alltid har känt sig

ledsna eller nedstämnda de senaste tre månaderna.

I länsrapporten som Folkhälsan i Region Jämtland Härjedalen har publicerat, blir det tydligt att hälsoläget bland länets skolelever försämras med stigande ålder och att könsskillnaderna blir tydligare ju äldre eleverna blir.

Under läsåret 2015-2016 genomförde länets skol-sköterskor hälsosamtal med drygt 4500 skolelever. Hälsosamtalen är ett tillfälle för skol-sköterskorna att vara stöd och ge kunskap till eleverna i hälsofrämjande val. Dessutom ger det möjlighet att få en samlad bild av hur hälsan ser ut bland länets barn och unga.

- Vi behöver arbeta främjande i samverkan för att skillnader i uppväxtvillkor ska bli mindre. Denna kunskap är ett viktigt verktyg i arbetet för att främja hälsa så att hälsoutvecklingen för länets unga går i rätt riktning, säger Anna Fremner folkhälsochef Region Jämtland Härjedalen.

- Resultatet visar att det händer något med skolelevers hälsa och välbefinnande mellan årskurs 4 och 7, säger Hanna Viklund folkhälsoordnare i Region Jämtland Härjedalen.

- Det är en större andel flickor i årskurs 7 och gymnasiet år 1 som ofta eller alltid upplever besvären huvudvärk och värk i rygg/nacke/axlar, både jämfört med de lägre årskurserna men också jämfört med pojkar i samma årskurs.
- 3 av 4 elever i årskurs 7 och gymnasiet år 1 kommer inte upp till hälften av de av den allmänna rekommendationen angående fysisk aktivitet som för barn och unga (6-17 år) är 60 minuter per dag.
- I förskoleklass är det 16 procent som har övervikt eller fetma medan det i årskurs 4 och 7 är 22-24 procent som har övervikt eller fetma.

Slutsatser är därför att hälsa och välbefinnande bland flickor behöver prioriteras, den fysiska aktiviteten är en levnadsvana som behöver stärkas och fortsatt arbete för att begränsa utvecklingen av övervikt och fetma behövs.

Länsrapporten i sin helhet finns tillgänglig på: www.regionjh.se/folkhalsa

För mer information om rapporten:

Hanna Viklund, folkhälsoordnare Folkhälsan
Region Jämtland Härjedalen

Tel: 063-142489

E-mail: hanna.viklund@regionjh.se

Folkhälsan önskar er en skön sommar!